

Νίκος Δήμου,
Η αντίσταση στον
Δαρβίνο και άλλα 13
ετερόδοξα κείμενα,
Πατάκη, Αθήνα 2024,
232 σελ.

«Για όλα φταίνε οι Γερμανοί»

Από τον ΓΙΑΝΝΗ ΤΡΥΦΙΑΤΗ

Το βιβλίο του Νίκου Δήμου με τα δεκατέσσερα κείμενα είναι η επιτομή του τρόπου σκέψης αλλά και της ευρυμάθειάς τους. Σε αυτό αποτυπώνονται πολλές πτυχές του χαρακτήρα και της προσωπικότητας του, τα ποικίλα ενδιαφέροντά του, το βάθος των γνώσεων του, ο κριτικός του λόγος και ιδιαίτερα η ικανότητά του να συνθέτει κείμενα με «φαινομενικά» ανόμοιες έννοιες και γεγονότα.

Τα κείμενα του Νίκου Δήμου σχολιάζουν την ελληνική πραγματικότητα, εισβάλλουν κριτικά σε στιγμές της καθημερινότητας, του πολιτικού και κοινωνικού βίου, αλλά και, το κυριότερο, τις υπερβαίνουν. Ο συγγραφέας, μέσω αυτών των κειμένων του, προσπαθεί να συνδιαλαγεί και να επικοινωνήσει με την κοινωνία, να την κατανοήσει και να την κατανοήσει. Ως αναγνώστης, οι τίτλοι των κειμένων καθώς και τα ίδια τα κείμενα σε προδιαθέτουν και σε προκαλούν να συνειδητοποιήσεις μια άλλη οπτική των εννοιών, των λέξεων και των γεγονότων ή να σου δημιουργούν τη σωκρατική απορία και σε οδηγήσουν να προετοιμαστείς για έναν διάλογο μεταξύ τους, έντιμο, ειλικρινή, δημοκρατικό, είτε συμφωνείς είτε διαφωνείς με το περιεχόμενό τους.

Ειδικότερα, το κείμενο με τον τίτλο «Για όλα φταίνε οι Γερμανοί» αποδίδει εύγλωττα τις παραπάνω διαπιστώσεις. Έχει τεράστιο ενδιαφέρον ότι με αυτό τον ευρηματικό και στα όρια της υπερβολής τίτλο, ο Νίκος Δήμου θα προσε-

γίσει την απαρχή της έννοιας της λέξης «Έλληνες» καθώς και την εθνική μας ταυτότητα. Μέσα από ένα συνεχές «φαινόσθαι και είναι» της σημασίας που είχε και έχει η συγκεκριμένη έννοια/λέξη για τους ξένους και τους Έλληνες, ανατρέπει πολλά δεδομένα και ανοίγει μια ολόκληρη συζήτηση αυτοσυνειδησίας και αναστοχασμού. Συνδέει με ιστορική ακρίβεια την απαρχή της χρήσης της, Έλληνας, με τη σπουδαία προσωπικότητα του επιφανούς στην αρχαιολογία, του Γερμανού Γιόχαν Βίνκελμαν, ο οποίος εξέφρασε με τη φράση «ευγενική απλότητα και το ήρεμο μεγαλείο» την ανωτερότητα της αρχαίας ελληνικής τέχνης και ύφους. Ο απόηχος των απόψεών του επηρέασε τόσο πολύ τον Γκαίτε, τον Σίλλερ, τον Μπάυρον, τον Ντελακρουά, δημιούργησε πραγματικά Φιλέλληνες, οι οποίοι συμμετέχουν ενεργά στην προσπάθεια της Παλιγγενεσίας μας, «ερωτευμένοι όχι με την Ελλάδα της εποχής», αλλά με την κληρονομιά της, τον αρχαιοελληνικό πολιτισμό. Σε αυτό το σημείο, ο Δήμου αναδεικνύει τις παθογένειες, τον υπερε-

Carlo Ricci

Ο Νίκος Δήμου.

θνικισμό και τον εθνικολαϊκισμό που δημιουργούνται στην Ελλάδα, σε ένα από τα νεότερα κράτη της Ευρώπης, με αφορμή το μεγαλείο της αρχαιότητας. Δημιουργεί υπερήφανους σύγχρονους Έλληνες, οι οποίοι κατεξοχήν ακροβατούν μεταξύ του Υπεργώ του περιούσιου λαού, που έχει προσφέρει τα πάντα στον υπόλοιπο κόσμο και κανείς δεν το εκτιμά ενώ συνάμα

αγνοούν σε μεγάλο βαθμό την παιδεία και τις ιδέες «του ωραίου και του μεγάλου».

Γι' αυτό, λοιπόν, θεωρώ ότι είναι ένα ακόμα εξαιρετικό κείμενο του Νίκου Δήμου που σκιαγραφεί με ευστοχία τα ζητήματα της ταυτότητάς μας ως Έλληνες και στο οποίο συνυπάρχουν αρμονικά η πρωτοτυπία του θέματος με τον στοχαστικό και δίσημο λόγο του. ■